

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 140/11
v Luxemburgu 21. decembra 2011

Rozsudok v spojených veciach
C-411/10, N. S./Secretary of state for the Home Department,
a C-493/10, M. E. a i./Refugee Applications Commissioner, Minister
for Justice, Equality and Law Reform

Žiadateľa o azyl nemožno odovzdať do členského štátu, v ktorom mu hrozí, že bude vystavený neľudskému zaobchádzaniu

Právo Únie nepripúšťa nevyvrátiteľnú domnienku, podľa ktorej členské štáty dodržiavajú základné práva priznané žiadateľom o azyl

Spoločná azylová politika je súčasťou cieľa Európskej únie spočívajúceho v postupnom vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorenej pre ľudí, ktorí donútení okolnosťami oprávnené hľadajú ochranu v Únii. Nariadenie „Dublin II“¹ stanovuje kritériá, ktoré umožňujú určiť členský štát, ktorý má právomoc rozhodnúť o žiadosti o azyl predloženej v Únii, pričom v zásade má takúto právomoc len jeden štát. Keď štátny príslušník tretieho štátu požiada o azyl v členskom štáte, ktorý nie je určený týmto nariadením ako štát s takouto právomocou, toto nariadenie upravuje konanie o odovzdaní žiadateľa o azyl do členského štátu s takouto právomocou.

Vo veci C-411/10, N. S., afgánsky štátny príslušník, na svojej ceste do Spojeného kráľovstva prechádzal najmä cez Grécko, kde bol v roku 2008 zaistený. Grécke orgány ho štyri dni na to prepustili a súčasne mu doručili príkaz opustiť grécke územie v lehote 30 dní. N. S. nepodal žiadosť o azyl. Tvrdí, že v čase, keď sa pokúšal opustiť Grécko, bol zaistený políciou a vrátený do Turecka, kde bol počas dvoch mesiacov umiestnený v zariadení pre cudzincov v hrozných podmienkach. Zo zariadenia pre cudzincov utiekol a cestoval až do Spojeného kráľovstva, kam prišiel v januári 2009 a kde podal žiadosť o azyl. V júli bolo N. S. oznámené, že na základe nariadenia „Dublin II“ bude v auguste odovzdaný do Grécka. Proti tomuto rozhodnutiu sa odvolal, pričom tvrdil, že v prípade, že bude vrátený do Grécka, hrozí, že jeho základné práva budú porušené. Vnútroštátny súd totiž uvádza, že azylové konania v Grécku majú závažné nedostatky, množstvo udelených azylov je extrémne nízke, možnosti súdneho preskúmania sú nedostatočné a veľmi ťažko prístupné a podmienky prijatia žiadateľov o azyl sú neprímerané.

Vec C-493/10 sa týka piatich osôb, medzi ktorými neexistuje nijaké spojenie, pôvodom z Afganistanu, Iránu a Alžírsku. Cestovali cez grécke územie a boli zaistené za nezákonný vstup naň, pričom však nepožiadali o azyl. Následne sa dostali do Írska, kde požiadali o azyl. Namietajú proti svojmu vráteniu do Grécka a tvrdia, že konania a podmienky pre žiadateľov o azyl sú v tejto krajine neprímerané.

V tomto kontexte sa tak Court of Appeal of England and Wales (Spojené kráľovstvo), ako aj High Court (Írsko) pýtajú Súdneho dvora, či vzhľadom na zahľtenie gréckeho azylového systému a jeho účinky na zaobchádzanie so žiadateľmi o azyl a na posudzovanie ich žiadostí musia orgány členského štátu, ktoré by mali uskutočniť odovzdanie žiadateľov do Grécka (štátu, ktorý je podľa nariadenia zodpovedný za posúdenie žiadosti), vopred preskúmať, či tento štát skutočne dodržiava základné práva. Taktiež sa pýtajú, či v prípade, že tento štát nedodržiava základné práva, sú tieto orgány povinné prevziať zodpovednosť a samy posúdiť žiadosť o azyl.

V priebehu preskúmania týchto vecí Súdny dvorom predložilo pripomienky trinásť členských štátov, Švajčiarska konfederácia, Vysoký komisariát OSN pre utečencov, Amnesty International

¹ Nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109).

a AIRE Centre. Medzi účastníkmi konania, ktorí predložili pripomienky, je nesporné, že Grécko bolo v roku 2010 vstupným miestom pre skoro 90 % nezákonných migrantov, takže bremeno znášané týmto štátom je neproporcionálne v porovnaní s bremenom znášaným ostatnými členskými štátmi, a že grécke orgány sú z materiálneho hľadiska nespôsobilé mu čeliť.

Vo svojom dnes vyhlásenom rozsudku Súdny dvor v prvom rade pripomína, že spoločný európsky azylový systém bol vytvorený v kontexte, ktorý umožňoval predpokladať, že všetky štáty, ktoré sa na ňom zúčastňujú, rešpektujú základné práva a že členské štáty si v tomto ohľade vzájomne dôverujú. Práve na základe tejto zásady vzájomnej dôvery prijal normotvorca Únie nariadenie „Dublin II“, ktorého hlavným cieľom je zrýchliť posudzovanie žiadostí o azyl tak v záujme žiadateľov, ako aj zúčastnených štátov.

Na základe tejto zásady Súdny dvor skúma, či vnútroštátne orgány, ktoré by mali uskutočniť odovzdanie do štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl určeného na základe nariadenia, musia vopred preskúmať, či sa v tomto štáte dodržia základné práva osôb.

Súdny dvor tvrdí, že akékoľvek porušenie noriem upravujúcich právo na azyl nestačí na zabránenie odovzdaniu žiadateľa o azyl do členského štátu, ktorému za normálnych okolností prináleží právomoc posúdiť jeho žiadosť, pretože by to zbavilo štáty záväzkov v spoločnom európskom azylovom systéme a spochybnilo by to cieľ, ktorým je rýchlo určiť členský štát majúci uvedenú právomoc.

Súdny dvor sa však domnieva, že **právo Únie bráni nevyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej členský štát, ktorý nariadenie určí ako zodpovedný, dodržiava základné práva Európskej únie.**

Členským štátom vrátane vnútroštátnych súdov totiž prislúcha, aby neodovzdali žiadateľa o azyl do štátu určeného ako zodpovedný, pokiaľ nemôžu ignorovať, že systémové zlyhania azylového konania a podmienok prijatia žiadateľov o azyl v tomto členskom štáte predstavujú vážne a preukázané dôvody domnievať sa, že žiadateľ bude vystavený skutočnému nebezpečenstvu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie. Súdny dvor sa domnieva, že členské štáty disponujú primeranými nástrojmi pre posúdenie dodržiavania základných práv, a teda aj skutočných nebezpečenstiev, ktorým by bol vystavený žiadateľ o azyl v prípade, že by bol odovzdaný do zodpovedného členského štátu².

Ďalej Súdny dvor uvádza, že s výhradou možnosti vlastného posúdenia žiadosti **musí členský štát, ktorý by mal odovzdať žiadateľa do členského štátu zodpovedného podľa nariadenia a nemôže tak urobiť, preskúmať ostatné kritériá nariadenia s cieľom overiť, či niektoré z nasledujúcich kritérií umožňuje identifikovať iný členský štát ako zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl.**

V tejto súvislosti **musí dbať o to, aby nezhoršil situáciu porušenia základných práv tohto žiadateľa neprimerane dlhým konaním o určenie zodpovedného členského štátu. V prípade potreby mu prináleží, aby sám posúdil túto žiadosť.**

Nakoniec Súdny dvor spresňuje, že zohľadnenie protokolu (č. 30) o uplatňovaní Charty základných práv Európskej únie na Poľsko a Spojené kráľovstvo nemá nijaký vplyv na poskytnuté odpovede.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

² Medzi ktoré patria správy medzinárodných mimovládnych organizácií alebo Agentúry OSN pre utečencov.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Fotografie z vyhlásenia rozsudku sú k dispozícii na „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106